

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	43121
Nom	Recuperació, identificació i interpretació del registre biòtic
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2143 - M.U. en Arqueologia	Facultat de Geografia i Història	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2143 - M.U. en Arqueologia	3 - Del registre arqueològic al patrimoni arqueològic	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BADAL GARCIA, ERNESTINA	360 - Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga
CARRION MARCO, YOLANDA	296 - Prehistòria i Arqueologia
REAL MARGALEF, CRISTINA	360 - Prehistòria, Arqueologia i Història Antiga

RESUM

Aquesta assignatura va encaminada a oferir una formació especialitzada en els mètodes de recuperació, anàlisi i interpretació de les restes biòtiques trobades en els llocs arqueològics. Es treballaren dues branques: fauna (Arqueozoologia, Tafonomia i Microvertebrats) i flora (Arqueobotànica). Cadascuna serà presentada per un professor especialitzat en una d'elles.

Les ciències mediambientals s'han integrat sistemàticament en els plantejaments de l'arqueologia, de tal manera, que és necessari oferir mòduls en aquests camps per als futurs professionals. En aquest curs es tractaran les restes biòtiques com a font del coneixement cultural i medi natural.

Es treballaren els mètodes de camp i de laboratori per a recuperar i identificar les restes biòtiques.

Es parlarà esment als problemes tafonòmics, culturals, ecològics, etc.

Es treballarà la gestió dels recursos vegetals i animals d'una forma transversal des de la Prehistòria fins a la Història, parant esment als grans canvis climàtics i culturals.

Es procurarà que l'estudiant adquireisca coneixements per a poder interpretar els informes realitzats per especialistes en arqueobotànica i osteoarqueologia, per a poder completar les anàlisis interdisciplinàries que necessita l'arqueologia.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació:

No s'han especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits:

No hi ha requisits previs excepte els establerts per accedir al màster.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENTATGE (RD 822/2021)

2143 - M.U. en Arqueologia

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Ser capaços d'accedir a la informació necessària (bases de dades, articles científics, etc.) i tenir prou criteri per a la seua interpretació i utilització.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

- Integrar-se en el treball arqueològic en equip, considerant la diversitat de camps d'actuació i la formació que implica la labor de camp o la investigació arqueològica.
- Conèixer i utilitzar les ferramentes d'informació d'altres àrees de coneixement (Geoarqueologia, Cartografia, Topografia, Estadística i Arqueometria) , recorrent adequadament a elles en relació amb les necessitats que plantege el treball en Arqueologia.
- Adquirir y asumir los principios de la ética profesional o investigadora en relación con la Arqueología de cara a su futura labor profesional y respetar la legislación en materia de Patrimonio arqueológico. ?
- Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.Trabajar de forma autònoma, resolent problemes i prenent decisions.
- Coneixement de les principals problemàtiques, teories i mètodes d'investigació arqueològics aplicats al Mediterrani Occidental.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

Bàsicament, es pretén que els / les estudiants que cursin aquesta assignatura:

- 1) Adquireixin un coneixement general dels principis bàsics de Arqueobotànica i de Osteoarqueologia.
- 2) Tinguin una clara percepció de les aplicacions d'aquests estudis i la seua aportació per a la resolució de problemes.
- 3) Siguin conscients de la informació que es pot obtenir amb cadascuna de les restes biòtiques, pel que fa als aspectes culturals i mediambientals.
- 4) Aprendre la utilitat de les anàlisis de restes òssies i flora per a conèixer les societats del passat i el medi ambient on es van desenvolupar.

En definitiva es tracta de preparar a l'alumne/a perquè en el seu futur professional siga capaç de, treballant en equips multidisciplinaris, prendre mostres i analitzar els materials arqueològics biòtic que millor s'adapten a la informació que desitja obtenir: cronologia, economia, ecologia, etc.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Arqueobotànica.

1. L'arqueobotànica. Definició i desenvolupament històric
- 2.Els macrorrestes vegetals: fusta, llavors, fulles. Estratègies de mostreig.
- 3.Els microrestes vegetals: pol · len, espores, fitòlits. Estratègies de mostreig.
- 4.Aplicacions de la arqueobotànica
5. Macrorrestes i radiocarboni. Problemes a resoldre.
6. Pràctiques de laboratori.

2. Arqueozoologia

1. La arqueozoologia: definició de la disciplina i tipus de conjunts faunístics.
2. Els mètode de determinació anatòmica i taxonòmica
3. La tafonomia, l'estudi de com es fossilitzen les restes òssies.
4. La microfauna: l'estudi dels petits microvertebrats per a la reconstrucció paleoambiental

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	12,00	100
Pràctiques en laboratori	3,00	100
Pràctiques en aula	3,00	100
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
TOTAL	68,00	

METODOLOGIA DOCENT**A. Les classes:**

L'assignatura s'impartirà intercalant l'exposició del programa teòric amb exemples d'aplicació de les tècniques analítiques descrites a l'estudi de materials biòtics: flora i restes òssies.

Les pràctiques de laboratori es realitzaran, en laboratori del Departament de Prehistòria, Arqueologia i H^a Antiga.

A les classes teòriques, el professor desenvoluparà el programa de l'assignatura amb suport de mitjans audiovisuals, procurant la participació dels alumnes a través del plantejament de situacions i problemes senzills. Es proposarà que l'alumnat realitzi lectures que complementi l'exposició pel professorat d'un determinat tema. Les lectures seran generalment d'articles o d'algun capítol dels manuals que s'indiquin.

En les classes pràctiques de laboratori els alumnes estaran en contacte directe amb la instrumentació analítica participant del procés de preparació, mesura i anàlisi de mostres de ossos y flora prehistòriques.

B. Tutories:

Els estudiants podran assistir a les tutories ordinàries, establertes en el calendari docent del professorat, per a tot tipus de consultes relacionades amb el contingut del temari o amb qualsevol altre assumpte relacionat amb la Matèria.

AVALUACIÓ

El plantejament metodològic abans assenyalat persegueix l'objectiu d'afavorir un contacte freqüent i continuat del professorat amb l'alumnat de manera que sigui possible conèixer el progrés del seu aprenentatge i dur a terme una valoració d'aquest en diversos nivells i atenent a diversos aspectes.

Així, l'avaluació de la matèria consistirà en una valoració continuada complementada amb dades objectives procedents dels treballs duts a terme per l'alumnat:

- L'alumnat ha d'assistir, com a mínim, al 80% de les classes.
- Es realitzarà treballs o un examen amb ítems de resposta múltiple en què es valoraran els coneixements adquirits pels / per les estudiants durant el curs. La puntuació d'aquesta prova suposarà un 90% de la qualificació global. Les activitats complementàries així com l'avaluació contínua efectuada durant les classes contribuirà fins a un 10% de la qualificació global.

Es considera que la matèria està aprovada quan l'alumne obtingui una qualificació global superior o igual a 5 sobre 10.

REFERÈNCIES**Bàsiques**

- Bourquin-Mignot, C.; Brochier, J.E.; Chabal, L. et alii. 1999. La botanique: Col. Archéologiques. Editions Errance.
  - Buxó, R. y Piqué, R. 2003. La recogida de muestras en arqueobotánica. Objetivos y propuestas metodológicas. Museu d'Arqueologia de Catalunya.
  - Buxó, R. y Piqué, R. 2008. Arqueobotánica. Editorial Ariel.
- CLUTTON-BROCK, J. 1999. A natural history of domesticated mammals. Cambridge : Cambridge University Press.
  - DAVIS, S.J.M., 1989. La arqueología de los animales. Bellaterra.
  - GAUTIER, A., 1990. La domestication. Errance, Paris.
  - Villaverde.V. 2001. De neandertales a cromañones. El inicio del poblamiento humano en las tierras valencianas. Universitat de València.

- VIGNES, J., D., HELMER, D. y PETERS, J (Eds), 2006. The First Steps of Animal Domestication. Oxbow Books.
- Andrews, P., 1990. Owls, caves and fossils. University of Chicago Press, Chicago.
- Blasco-Sancho, M.F. 1992. Tafonomía y Prehistoria. Métodos y procedimientos de investigación. Universidad de Zaragoza.
- - Revistas:
    - Journal of Quaternary Science
    - The Holocene
    - Quaternary Science Reviews
    - Trends in Genetics
    - Munibe
    - American Antiquity
    - Anthropolozoologica
    - Paléo
    - Archaeofauna
  - Revistas:
    - Journal of Quaternary Science
    - The Holocene
    - Quaternary Science Reviews
    - Vegetation History and Archaeobotany
  - Webs:
    - <http://www.uv.es/floraiberica>
    - <http://www.anthos.es/>
    - <http://www.paldata.org>
    - <http://www.paleodiversitas.org>